

Umskipan av fiskiðnaðinum:

Flest møguleg til arbeiðis aftur kring alt landið

-Eg blandi meg ikki upp í, hvussu eigarviðurskiptini í fiskiðnaðinum eru. Tað, sum eg eri áhugaður í, er, at fiskiðnaðurin aftur kann fara at vinna pening, og at meira virkisfýsni verður í øllum liðum frá veiðu til sølu skrivar Tummas Arabo, fiskimálaráðharri í greinini.

Hann vísir á, at landsstýrið er áhugað í at fáa so stórt tal av fólki aftur í vinnu í teimum ymsu plássunum í landinum, soleiðis at røringur kemur aftur í samfelagnum. Hendir hetta ikki, verður tað til óbøtligan skaða fyri øll lið í føroyska samfelagnum.

Støðan í 1988

Í 1988 vóru 22 flakavirki í Føroyum. Hesi virkaðu burtur úr fiski, sum var veidd á Føroyaleiðini og við Ísland.

Í 1980 árunum vóru nøgdmar av fiski, ið vóru landaðar, ongantíð so mikið stórar, at flakavirki kundu arbeiða fulla tíð. Tískil vóru so at siga øll flakavirki bert í gongd partvísá tíð.

Framleiðslan á virkjum varð grundað á rávøru-tilgongdina, og tí vóru maskinur lagaðar eftir teimum fiskasløgum, sum vóru at fáa.

Hugsjónin í framleiðsluni og söluni var henda: **Fyrst** varð fiskurin veiddur og virkaður til eina vøru, sum siðani varð farið út at selja.

Ut frá hesi hugsjón var Føroya Fiskasøla stovnað,

og var hon bundin av at skula selja allar tær vørur, sum flakavirki framleiðdu.

Í byrjanini var hugsanin við Fiskasøluni, at hon bæði skuldi vera útnnandi og tæandi fyri virki, men gongdin í 1970-árunum og 1980-árunum vísti, at flakavirki høvdu tað áskoðan, at tað var Fiskasølan, sum gav boð um framleiðslu og sum stýrði virkjum. Henda fyrirøktan gjørdist sostatt ein múrur millum flakavirki og umheimin.

Hetta hevði við sær negativar avleiðingar. Ein slík avleiðing varð, at Fiskasølan valdi at ganga lættasta vegin, nevniliga at selja hálvirkar vørur, ið virki ni so fingi boð um at framleiða.

Ein onnur negativ avleiðing var, at krøvini til leiðslu

urnar á virkjum vóru so at siga eingi; nóg mikið var við smáum, staðbundnum krøvum, og vóru sostatt lunnar lagdir undir tað leiðslukreppu í íðnaðinum, sum í vissan mun verður undirmerkt í dagsins kjaki.

Vegna altpennan stuðul fekk henda støðan loyvi at halda fram alt ov leingi. Sigast kann, at føroyski fiskiðnaðurin var sovnaður og vaknaði við kaldan dreym, tá hitt almenna ikki longur var ført fyri at lata nóg nógvan stuðul.

Støðan í 1993

Lukkutið er framleiðslu- og sölustøðan ikki nær so primitiv, sum hon var fyri bert 5 árum síðani, men bakbrotin av hesi tíð siggjast nú í eini skuld uppá knappa 1 milliard kr., sum

Tummas Arabo, landsstýrismaður: -Alturáðandi er at fáa yvirskot sum kann koma økinum til góðar

raksturin als ikki hevur møguleika at bera.

Av ymsum orsøkum var valt at fara undir felags endurreisn (sanering) av virkjum. Ein slík felags endurreisn (sanering) skuldi kunna fáast rimuliga skjótt frá hondini, tí skuldi hvørt einstakt virki farið í gjøgnum eina tvangsølu,

hevði hetta óivað ført við sær, at allur tann føroyski fiskiðnaðurin gjørdist ogn hjá donskum kreditfeløgum, og hevði hetta verið sera óheppið fyri samfelagið. Herafturat hevði hesin seinni máttin tikið longri tíð.

Ein samlað skuldarsanering varð ætlað at geva møguleikar fyri umskipan og effektivisering, og eisini fyri øktum møguleikum at vinna pening.

Møguleikarnir innan tað ognarfelagið, talan er um, skuldu m.a. verið:

- betri skipan av framleiðsluni
- stórra møguleikar fyri serframleiðslu
- samskipan av arbeiðinum
- rationalisering og stimbran av leiðslukinum
- felags yvirordnaðir málsetningar

Politisk sjónarmið

Eg blandi meg ikki uppi, hvussu eigarviðurskiptini í fiskiðnaðinum eru. Tað, sum eg er áhugaður í, er, at fiskiðnaðurin aftur kann fara at vinna pening, og at meira virkisfýsni verður í øllum liðum frá veiðu til sølu.

Landsstýrið er eisini áhugað í at fáa so stórt tal av

fólki aftur í vinnu í teimum ymsu plássunum í landinum, soleiðis at røringur kemur aftur í samfelagnum. Hendir hetta ikki, verður tað til óbøtligan skaða fyri øll lið í føroyska samfelagnum.

Hvussu kann hetta gerast?

Roknast má við, at høvuðsendamálið í framtíðini hjá føroyska fiskiðnaðinum er at framleiða vørur, sum skulu latast so nær brúkarinum sum gjørligt.

»So nær brúkarinum sum gjørligt« skal útgreinast frá einari búskaparligari »optimalisering«. Ut frá hesm málsetningi verða so deilmálsetningar settar upp.

Tínæst kann verða farið undir at velja hóskandi tal av virkjum, sum skulu keypa og virka tey vanligu fiskasløgin. Tað er av týðningi, at ikki ov stór nøgd av fiski verður roknað hvørjum einstøkum flakavirki, við tað at hetta kann oyðileggja skapanarevni og nýhugsan, og tá kann endin gerast, at virkið fer út í hugburðin um stórar mongdir sum høvudshugburð fyri virkið.

Málsetningurin má tínnæst verða, at onnur virki fáa

Landsstýrismaðurin í fiskiðnaðarmálum sær fegin, at øll 21 fiskavirki verða opin eftir saneringina